

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

40. szám.

Debrecen, 1927 október 1.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Rothermere lord üdvözlése.

I.

Az Országos Presbyteri Értekezletből ezt a levelet küldték Rothermere lordnak.

Nagyméltóságú Lord Úr!

A Magyarországi Református Egyház egyeztető gyülekezet presbitereinek Budapesten 1927 szeptember hó 4-én tartott értekezlete megállapítja, hogy igen sok égető, fontos, életbevágó kérdéssel volna módjában s kellene is foglalkozni, de mindezeket a kérdéseket jelentőségének nagyságával meghaladja az a fordulat, amit a Lordságod böles, igazságos és bátor fellépése és szívós actiója idézett elő a nemzetközi politikában s közelebből igazságtalanul sújtott magyar hazánk sorsában. A művelt magyar társadalomnak nem volt kétsége az iránt, hogy a nyugati nagy államoknak sem a műveltsége, sem a becsülete nem bírja soká túrni az igazságnak és erkölcsnek ezt a megzavart mérlegét, amelyben a nagy entente hatalmak jóhiszeműségével vissza élve, a félrevezetés, a jogtalan haszonszerzés és a történelmi igazságok meghamisítása játszották ki magukat döntő nyomatóknak.

Mi nem tartjuk magunkat külpolitikai fórumnak; de úgy gondoljuk, hogy a nemzetközi politikának a lelkéhez az igazság és erkölcs közössége folytán az evangéliumi igazságok alapján álló országos értekezletünknek ugyancsak van köze. A Lordságod tiszta lelkiismeretén megvirradt, ajakán kigyúlt, fegyvertelen hadüzenetén fellángolt az igazság és erkölcs fénye, amely fény nagyobb, szebb és dicsőbb az erőszakos hatalom fegyveres dicsőségénél. Az igazság és erkölcs fénye kell, hogy irányítsa a nagy, nyugati művelt államok politikáját, mert a nemzetek szövetsége világuralmi jogosultságát és a tartós béke áldását csak is ezen a két oszlopon építheti és tarthatja fenn.

A Lordságod fényes nevét imádságunkba foglaljuk.

Dókus Ernő
főgondnok,

Dr. Baltazár Dezső
püspök,
elnökök.

II.

Rothermere Lord válasza az Orsz. Presbyteri Gyűlés üdvözlő sürgönyére (magyar fordításban).

The Daily Mail, London Northcliffe House 12.
Sept 1927.

Főtiszteletű Baltazár Püspök úrnak, a magyarországi református egyház Presbyteri Szövetsége elnökének Budapest.

Főtiszteletű Uram!

Kérem, fogadja hálás köszönetemet az igen kedves üzenetért, amelyet oly jó volt nekem küldeni.

Teljesen elfogadom Önnek azt a nézetét, hogy egy állam sem existálhat soká olyan alapon, amely erkölcsileg romlott és egy nemzetközi intézkedés sem tarthat soká, amely az igazságtalanságon alapul. Előbb vagy később az ilyen intézkedés vagy revideálandó, vagy szerencsétlenségre vezet. Ez volt az oka, hogy gondos megfontolás után én emeltem ki elsőnek Magyarország ügyét a trianoni szerződésből és a magyar nép biztos maradhat a felől, hogy én a munkát, amit megkezdtem, nem fogom abba hagyni addig, amíg siker nem koronázza.

Kérem Főtiszteletűségedet, hogy adja át a presbitereknek és egyháza tagjainak az én őszinte elismerésemet a nekem megküldött határozatuk szelleméért és lényegéért.

Tisztelettel vagyok kész szolgálja

Rothermere.

Egyház

Püspöki egyházlátogatás a szatmári egyházmegyében.

A nyár folyamán kényszerítő okokból elmaradt 12 egyházközséget a Püspök úr szeptember hó 19—26. napjain vizsgálta meg megszokott kísérei: az egyházkerületi főjegyző és a püspöki titkár társaságában. A 18-án, vasárnap lefolyt nagydobosi lelkészbeiktatás után a vizitáció tagjai Túrsvándiban Sipos József esperes és báró Kende Zsigmond

vendégszerető házában pihenték ki a nap fáradalmait. Másnap korán reggel Kölesén keresztül, — ahol dr. Medve Zoltán kir. kamarás, nyug. főispán, egyházmegyei tanácsbíró vendégei voltak reggelire — Bótpaládra, mint a vizitációs körút ezidő szerinti első állomására vonultak. Délelőtt ennek, délután az uszakai gyülekezetnek a megvizsgálása folyt le. Az utóbbi kicsiny gyülekezetnek jóformán a testébe vág bele a trianoni határ, amelyet a templom alatt egy kőhajításnyira folyó patak képez s azon túl cseh terület következik. Ennek a tudata és szemtől-szembe való látása úgy itt, mint a többi, nagyrészt szintén cseh, vagy román határmenti községekben nagyon nyomasztóvá tette a vizitációnak máskülönben meleg és tiszta ünnepi érzésekkel átszótt hangulatát. Az Uszkában eltöltött éjszaka után másnap délelőtt Magosliget, délután Kispalád került sorra. Harmadnap délelőtt Kishodos, délután Nagyhodos következett. A kishodosi látogatás különösen emlékezetes marad a vizitáció tagjai előtt azért, mert a harmadik éve folyó püspöki egyházlátogatások során itt nyílt legelőször alkalom egy igazán kifogástalan vasárnapi iskolai tanítás bemutatására a lelkipásztor ifjú nejeinek rátermett vezetésével. De a kishodosi gyülekezet előtt bizonyára még inkább emlékezetes marad az ottani látogatás, nemcsak általában a látogatás ritka és ünnepi ténye miatt, hanem még egy különös okból is: nevezetesen épen Kishodosra érkezett meg a Püspök úrhoz Rothermere lordnak az a hatalmas levele, amelyet az Országos Presbiteri Értekezlet erőteljes üdvözlő sürgönyére küldött méltó válaszul. A kishodosi presbiterium részesült abban a szerencsében, hogy az ország összes presbiterei közül legelőször hallhatta a nemes lord félreérthetetlen bizonyágtételét a magyar igazság mellett. A következő napon a délelőltre kitűzött garbolyi látogatást csak a lehető legrövidebben lehetett végrehajtani abból a nagyon szomorú okból, hogy az ottani lelkipásztornak egyik járványos betegségben meghalt kis gyermekét épen előző nap temették s a községben egyébként is, különösen a gyermekek között vérhas uralkodott. Így a nap többi részét a méhteleki vendégszerető gyülekezet kebelén töltötte a vizitáció, úgy egyházi, mint egyéb szempontból sok örvendetes jelenségben gyönyörködve. Nagyon szép volt a naplemente után a parókia kertjében rendezett gyermekelőadás, amely főképen a lelkipásztor hitvesének az iskolás gyermekek iránti szeretetét és rendező leleményességét dicsérte. Bizonyára felejthetetlen marad a gyülekezet tagjai előtt nemcsak ez az ünnepség maga, de az azt követő családias együttléte is a Püspök úrnak a vendégkoszorúval és a gyülekezet tagjaival. A következő napon csak a rozsályi gyülekezet vizsgálattott meg, ahol a Kúnok ősi várkastélyában kisdobronyi Isaák Elemér kir. kamarásnak, a kicsiny gyülekezet nagy jóltevőjének a vendégszeretetét is élvezhette a vizitáció. Az ezt követő napon délelőtt Tisztaberken, délután Túrricsében történt meg a vizsgálat, az utóbbi helyen a gyülekezet félszázadja híven szolgáló patriarcha lelkipásztora, Csépké Péter iránti méltó tisztességgel. E napnak estéjére

azután bevonult a vizitáció Csaholeczra, ahol másnap, vasárnap, megtörtént az izlésesen átépített templom fölszentelése. Az istentiszteleten bibliát olvasott és kezdő imádságot mondott a főjegyző, Jak. 2:18-ról hatalmas tanítást tartott és fölszentelő áldást mondott a Püspök úr, úrvacsorai szép beszédet mondott Sípos József esperes. Az istentisztelet legfelemelőbb pontja a környékből összegyűlt 12 lelkipásztor együttes úrvacsorázása volt a Püspök úrtól kiosztott szent jegyekből való részesedéssel. A nagy vendégsereggel és a gyülekezettel való együttes étkezés alatt megható módon vett búcsút az egyházmegye nevében Sípos József esperes a 64 szatmári gyülekezet meglátogatását e napon befejezett Püspök úrtól. Délután $\frac{1}{2}$ órakor a Püspök úr és kísérete már kocsin ült s kocsin, autón és Mátészalkától kezdve vonaton megtett fűrésztó utazás után este $\frac{1}{2}$ 10 órakor érkezett meg Debrecenbe.

Az egyházlátogatás külsőségei nagyjából mindenütt azonosak voltak, a lelkipásztorok, presbiteriek és gyülekezetek egész lelküket beleadták a fogadtatásnak minél díszesebbé, színesebbé, melegebbé s a vendégszeretnek minél gazdagabbá tételébe. A külsőségek mögött az esetek többségében a belső tartalom sem maradt hátra. A megvizsgált körülmények és megtapasztalt jelek alig néhány kivétellel mindenütt élénken folyó, vagy legalább is induló gyülekezeti munkáról, a lelkipásztor tetterejéről, kötelességtudásáról, vagy legalább is jóakarataról, a gyülekezetben uralkodó békességről, jobb jövő utáni vágyakozásról és törekvésről beszéltek. De még olyan helyeken is, ahol ily kedvező jelenségek nem, vagy kevésbé voltak észlelhetők, bizonyára meglesz a hatása a Püspök úr hatalmas intelmeinek, közel 100 igehirdetésének s egyéb lángragyújtó beszédének, melyeket templomban és templomon kívül fáradhatatlan lelki és testi frissességgel tartott s melyeknek hatását a gyülekezeti tisztviselőkkel, a kiemelkedőbb egyháztagokkal folytatott személyes társalkodásaival s nagyszámú családi látogatásával is csak növelte és mélyítette. Az örökkévalóság mindenek fölött álló felséges szempontjaira való utalás mellett soha és sehol sem feledkezett meg a Püspök úr a földi haza iránti kötelességek szívbemarkoló hangoztatásáról sem s épen ott, a gonosz kezek vonta trianoni határok fölött borongó sötétségben tartotta legmagasabbra az örök magyar reménység lobogó fáklyáját. Ebbeli megbecsülhetetlen szolgálatait a Püspök úrnak a politikai hatóságok és a más vallásfelekezetek képviselői is minden alkalommal megújított szép tiszteletadásokkal méltányolták.

A két esztendőn át több turnusban s összeszámítva mintegy negyven napon át tartott szatmári egyházmegyei generális vizitáció így véget ért. Nehéz és nagy munka volt testi és lelki értelemben egyaránt, úgy a Püspök úr és kísérete, mint az egyházmegye részéről az úton résztvevő kísérő társak számára, kik közül különös elismeréssel kell még egyszer följegyeznünk a fáradhatatlan és köztiszteletben álló Sípos József esperes, továbbá a két nagyszerű úti marsall, Tóth Sándor és Kósa Zsigmond lelkipásztorok neveit. A testi

és lelki törődés kellemetlen emlékei hamar elmulnak, ellenben a magvetés, amely ezen az úton és ezen Isten kegyelméből adott ritka alkalommal vágyakozó és fogékony lelkek ezreibe hullott, egészen bizonyosan nem tűnik el nyomtalanul, hanem még nemzedékek során is meg fogja mutatni a maga áldott gyümölcseit.

Notarius.

Gyűlést megnyitó beszéd.

A debreceni egyházmegye közgyűlésén mondta:
F. Varga Lajos esperes.

Nagytiszteletű és Méltóságos egyházmegyei
Közgyűlés!

Amily boldogan emlékeztem meg tavaszi egyházmegyei közgyűlésünket megnyitó beszédemben arról, hogy a nagy kegyelmű Isten visszaadta gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok úr egészségét, oly szomorúan emlékezem most arról, hogy az erős tölgy összeroskadt az évek súlya alatt, nagy lelke visszatért Ahoz, aki adta volt, teremtő Urunkhoz, Istenünkhöz. Nem látjuk többé messze kimagasló vezéri alakját, nem szemlélhetjük anyaszentegyházunkért lobogó életfáklyájának távol térekre világító fényét. Kialudt a nemes tűző fáklya, pihen immár az annyira fáradhatatlan férfiú. Most már csak gyászoljuk, vissza-vissza emlékezve rája, örökítjük nevét, hogy a késő nemzedék is hálásan áldja az Örökkévalót, hogy adta őt nekünk.

Kidőlt küzdő anyaszentegyházunk tagjai közül a dunamelléki egyházkerület nagy nevű főgondnoka, Darányi Ignác is. — Társak voltunk dunamelléki atyáinkfiával a veszteség átérzésében, legyünk társak részvétünk nyilvánításában, s a boldogult emlékezetének megörökítésében.

Nem költözött el az élők földéről: Szöör Antal hajdúsámsoni, Báthory István konyári, Haranghy Irma pocsjai tanító, csak nyugalomba vonultak, s épp ez alkalomból illesse őket méltó elismerésünk „veteményes kertünkben“ annyi időn át tanúsított odaadó, tisztos, hű fáradozásukért, s kísérje őket áldás kívánásunk. Pihenésük napjaiban legyen velük állandóan jó Istenünk áldó kegyelme!

Nagytiszteletű és Méltóságos egyházmegyei
Közgyűlés!

Fáradozásra, küzdelemre hívott mindnyájunkat, földnek porait, teremtő Istenünk s Atyánk. Ezt a valóságot gyönyörű, szinte evangéliomi kinyilatkoztatásként örökítette meg nagy filozof költőnk (Madács), midőn az Úr ajkaira adja e szavakat: „Mondottam, ember küzdj és bizva bízzál!“ Kicseng ezekből az a valóság, hogy ellentétek szakadatlan harcából áll a földi élet. De nemcsak a földi, hanem a kozmikus világegyetemé is. Vagy mit cselekszik a fény és az árny? . . . Mit a nappal és az éjszaka? . . . Mit a meleg és a hideg? . . . A naturális világból a pszichikai világba tekintve, mit cselekszik a hit és a hitetlenség? . . . Mit a tisztaszívűség és az álnokság? . . . Mit a szeretet és a gyűlölet? . . . Mind-mind a maga érvényesüléséért küzd. Sajnos, a sötétség nem egyszer felibe

kerül a világosságnak. A szegény fetisch imádók nem hiába láttak és látnak az éjszakában egy hatalmas Istent, aki fölfalja a fényes napot, hogy kedvére tetszelegjen hatalmi fölényében. Bizony a sötétség nagy, rettenetes hatalom. És minékünk éppen „az élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelke ellen van tusakodásunk“ (Ef. VI: 12).

Rettenetes! . . . Rettenetes! . . . Ha a sötétség egyszer-egyszer a diadal szekerére ül, elborul a mennybéli angyalok arca, könnyeket hullatnak értünk s zokogva sóhajtozzák: „Győz a hazugság, a föld elveszett!“ . . . Ilyen bukáson mentünk keresztül. Minden, ami homálytalanul fénylő, — minden, ami makulátlanul tiszta, — minden, ami boldogítóan szép, oda lett, összetört, ronggyá tépett. Kloáka lett fölöttünk az úr, s tiport le bennünket. S ha már kezdünk is lábra állani, még mindig nem ocsudtunk ki teljesen. Földi világunk mind máig egy káosz, a tiszta, fénylő rokon elemek még mindig nem tudtak rendszeresen s tömören egyesülni, hogy leküzdjék a szennyes sötétet. A harc folyik s a küzdelem tart. Ki vagy mi ennek az oka? Vannak, akik Istent okolják. Pedig lehet-e a rossznak szülőoka az az Isten, aki a világ egyetembe a hármónikus élet törvényét oltotta be? Semmiképpen nem! Ki hát vagy mi az embervilág szörnyű durvaságának s véres küzdelmeinek az oka? . . . Azt hiszem nem járnak messze az igazságtól, akik a munkaadók és munkások aránytalan haszonrészesedésében találják az okot. Bizony valami is az: százak, ezrek milliomosok, fényben, kényelemben, szem-, száznak ami ingere mind rendelkezésükre, milliók meg napról-napra csak tengődve élnek. Nos, kik méltóbbak a sorsukra: a milliárdokat összehalmozottak, vagy a vagyon-gula növelésében napról-napra tengődve görnyedezők serege? . . . Nem hinném, hogy volna valaki, aki azt merné állítani, hogy az az igazán becsületebb, nemesebb ember, akinek mindig tele az erszénye. S ennek az elgondolása, ennek a tapasztalata, tudása mérhetetlenül gyűjti folyvást az osztályharc gyűjtő anyagát. Különösen a nagy gyári-telepek munkaadói és munkásai között tátongó anyagi szakadék szüli a sötét indulatok nagy ki-robbanásait. Véggépp ki lehetne törni a konvulziós bérharcok, sztrájkok méregfogát, ha a féktelen vagyonhajhászok karmaira koppintana az az államraison, amelynek legfőbb érdeke, hogy polgárai valamennyien tisztos munkáiknak megfelelő életfenntartási viszonyok között éljenek. De, míg a sötét, rideg önzés s a pénzimádó erkölcstelenség dúvadjai kerítik karmaik közzé a nagy konckokat s élük föl azoknak kövérét, alkalmazottaiknak pedig csak a csontokat dobják oda, addig békésebb életviszonyokról szó sem lehet.

Sokan azt tartják, hogy ez elérhetetlen valami, mert a „sötétség fejedelme“ mindig erősebben fegyverkezik és mindig több alattvalót számlál, mint az önzetlen, tiszta, nemes erköles. Ám én igazat adok annak az aranytollú publicisztának, aki azt mondja, hogy: „Azok között a szövirágok között, amikkel írásainkat s beszédeinket díszít-

jük, egy van soha el nem hervadó. Ez az, hogy az erkölcsi erő a végén mindig győz. Az erkölcsi erőt pedig a becsületre, az egymás életjogának tiszteletére nevelt emberek képviselik és nem a beleken átgázoló vagyon hajsza arcátlan ügyesei“.

Ennek az erkölcsi erőnek vagyunk mi a mandatáriusai az ezernyi-ezer evangyéliomi alapon álló keresztyén testvéreinkkel együtt. A mandátum kötelez. Nem véres küzdelmekre, hanem az igazlelkűség, az igazság, a békesség, — a hit fegyvereivel való harcra, a léleknek kardjával, amely az Istennek beszéde, hogy az érvényesülhessen ami tisztább, nemesebb, jobb, szelídebb. A rideg szkepszis fejét csóválja erre. Pedig, amint ugyanazon aranytollú publicista írja: „Ne mondja senki, hogy önámítás volna a jobb emberektől várni a jobb jövőt... Késik az igazságszolgáltatás?... Ah, ugyan mi annak egy-két évtized?!“...

Hogy még nem tűzhattük győzelmi koszorukat krisztusi zászlónkra, kit csüggesztene az el, holott hangzik az Úr igéje: „mondottam ember... bizva bízzál!“... Mintha csak Jézusunkat hallanánk: „Ne féljete, bízzatok, Én meggyőztem a világot!“ S e biztatásokra lám! egybesereglenek a föld szélső határain küzdő feleink, hogy velünk együtt urbi et urbi manifesztálják „az élet sötétségének világ-bírói“ ellenében, hogy Krisztus urunk zászlaja korántsem hanyatlott le, sőt bátrabban lobogtatjuk, mint valaha, s hogy szent eszményeink — miknek testbe öltözése egy az emberiség boldogulásával — korántsem kerültek a lomtárba, sőt fénylő ívelésükkel viszik előbb-előbb az emberiséget a tökéletesedés útján.

Nagytisztelű és Méltóságos egyházmegyei
Közgyűlés!

Az árnyékok nem mindig a fény hiányát mutatják... Az a szennyes sötét, amelyen — ha lihegve, — ha kábultan, — ha csüggetegen — át kell lábolnunk, ma talán már épp azért tűnik fel borzalmasabbnak és dermesztőbbnek, mert már a lelkek magasabbra vivő útjára verődő fény és a krisztusi szeretet melegebb sugárzásánál gondolhatunk s tekinthetünk rá vissza.

„Az élet sötétségének világ-bírói“ zúditották nem csak erkölcsi, hanem hazai, nemzeti életünkre is a folytogató, kinzó, gyötrő kilátástalanságot. S lám, a „felhők felett ülő bíró“ — a mi királyunk, a Krisztus Jézus atyja — állított elő férfiút, akivel a kinzó kilátástalanság sötét felleget áttörte, s ma már egy szebb, jobb jövő hajnal sugárai aranyozzák meg reménységgel telített lelki világunkat. E férfiú nevét nem szükség nekem itt nevezgetnem, hiszen mindnyájánk szívében lakik ő már, s szintiszta magyarságunk összege a hálás elismerés koszorújával járul a nemes angol lord elé. Azt hiszem, a mi részünkről is, — akik a trianoni határtól csak 40—50 kilométernyire vagyunk itt — méltán megilleti egy hálás tekintet, holott nemzeti igazaink mellett rendíthetetlen kitartással küzd... Csüggedjünk-e hát mi, ne szántsunk-vessünk-e, hogy, mert ki tudja: arathatunk-e?...

Ha nem arathatunk mi, aratni fog a nyomunkba lépő nemzedék. Nekünk legyen elég az a tudat, hogy megtettük mind amivel tartozánk, s az a remény, hogy a mi küzdelmes telünk után jön az elmaradhatatlan kies tavasz... Mert nincsen olyan tél, melynek sziklakemény jegét el ne olvassza egy gyönyörű tavasz édes csókja.

Nem hátrálni hát és nem csüggedni, hanem előre nézni és küzdeni az erkölcsi erő diadalért. E küzdelemben testvéri jobbot nyújtva, nagy örömmel látunk magunk mellett bármi néven nevezett keresztyént és magyart, aki „Soli Deo Gloria“-ért és Salus Republicae“-ért szívvel-lélekkel küzdeni óhajt.

Ezek után elnök társam Öméltósága nevében is szívélyesen köszöntve mindnyájukat, közgyűléstünket megnyitom.

Belmissziói jegyzetek.

— Harmadik megjegyzés —

E megjegyzésünkhöz okot és alkalmat a beregi egyházmegyéből beérkezett belmissziói jelentőiveknek az a megállapítása nyújt, hogy a templomot nem látogatják olyan mértékben híveink, amint az kívánatos volna. A régi jó időkhöz képest nagy hanyatlást mutat a gyülekezet buzgósága. Már pedig — és itt találunk kapcsolatot előbbi megjegyzésünkkel, — hiába tesszük ki a perselyt és hiába forszirozzuk az adakozást, ha kong a templom s üresen ásitóznak a padok. Keressük e hanyatlás okát a magunk szűk körében; okokat, amelyek kézen fekszenek. Nem fogunk sem az eszmények magasságában repülni, sem az üres elméletek lován nyargalni...

Mik a református istentisztelet alkotórészei? Vannak dologi alkotórészek: templom s paramentumok; szellemi alkotórészek: imádság, predikáció, ének stb. Beszéljünk ezekről. Tegyük fel a kérdést így: meg tesz-e a lelkész s a presbitérium minden lehető, hogy ezek az alkotórészek tökéletes összhangban legyenek az Istentisztelet fogalmával s kedvesek, vonzóak legyenek a gyülekezet tagjai előtt?!

A templom. Sok templomban megfordultam már, de sok helyen nem éreztem, hogy egy Istennek szentelt házban vagyok. Teljes tisztelettel hajlok meg a kálvini felfogás előtt, mely a XVI. században még az orgonákat is kihányta a templomból s az istentisztelet súlypontját az ígéhirdetésre, a meggyőzés erejére s az értelem munkájára fektette, de a templom mégis csak templom s annak minden kis részletén meg kell látsania, hogy szent és mélyértelmű rendeltetése van. Ezzel szemben meg kell állapítanom, hogy templomaink nagy része — kivéve a generális visitáció idejét — a nemtörődésnek, a közönyösségnek olyan szomorú képét mutatja, hogy sok helyen nincs elárvultabb ház a községben, mint az Isten háza.

Nagyon helyes, hogy a cifra oltárok kikerültek onnan, de azért okvetlenül kopottnak, rojtosnak kell lenniök az úrasztali terítőnek? Helyes, hogy

díszes szőnyegekkel nem borítjuk a padlózatot. de azért sárosnak, nyirkosnak s felszakadozottnak kell lennie? A tömjén illata nem lengedez, de ki ne tudná utánérezni egyik-másik templomunk elálmosító füledt levegőjét, dohos, kripta-szagát? Érthető, hogy a falakról lekerültek a képek és a szobrok, de vajjon a puritánizmus lényegéhez tartozik-e az, hogy a padok s ablakmélyedések vastagon porosak, a falak repedezettek s kormosak legyenek? A templomablakok üvegfestése nem szokásos és nem is szeretjük, de vajjon emelőbb, vonzóbb hatásúak-e azok a bedobált ablaktáblák, amelyeken berepülnek a fecskék s verebek s éppen prédikáció alatt rendeznek versenyrepülést? . . . Mindezek azt bizonyítják, hogy a mi református istentiszteletünket éppen ellenkező oldalról fenyegeti veszedelem, mint a reformáció előtti időkben. Akkor a művészet uralta a vallást s annak hatalma alól kellett felszabadítani, mos a művésziatlenség, a rendtelenség és közönyösség nyomja rá szomorú bélyegét még templomainkra is. Ezzel együtt pusztul ezek vonzó hatása úgy az intelligens hívek, mint az egyszerű nép szemében.

Vagy mondjak még szomorúbb példákat? Nem tudom: szabad-e leírni? Voltam olyan templomban, ahol a kar alatti rész egyszerűen lomtárnak volt berendezve: zászlók, seprők, rongyok stb. keresztül fektetve a padokon. Hallottam olyan presbitériumról, amelyik — lelkész távollétében — a templom karzaton teregette ki az egyház búzáját s ott száríttatta. Ezek után az is eszébe juthatna valamelyik „belső” embernek, hogy a templomban rostáltassa a búzáját. (Vagy már van is ilyen?) Hát ez az Isten háza? Minden ez: szertár, lomtár, magtár, csak nem templom. S azt kérdezi valaki, miért nem vonzó a mi templomaink, miért pusztul és vész a templom tisztelete a nép lelkéből? Miért? Azért mert, igen sokszor vizet prédikálunk és bort iszunk . . .

Még sokat írhatnánk e témáról, de siettet a hely s nem akarnók túlhaladni egy egyszerű megjegyzés kereteit. Szólanunk kell valamit a szellemi alkotórészekről is

Az *imádság*. Itt elsősorban a hétköznapi reggeli könyörgésekre gondolok, ami gyülekezeti életünk egyik legfontosabb tényezője. Megint találkozunk a jelentővek egy nagy furcsaságával. Mi adhatná elfogadható magyarázatát annak, hogy ugyanolyan körülmények között s szomszédságban élő két gyülekezet közül az egyikben rendszeresen tartatik köznapi reggeli istentisztelet, a másikban soha? Mi az oka, hogy a legtöbb helyen nincs minden reggel templomozás? Ha nagyon firtatjuk az okot, a végső magyarázat — ami mentegetődzésnek is beillik, — mindenütt ugyanaz lesz: eddig sem volt! A háború előtt sem volt! S tényleg, az egyházmegye legrégebbi feljegyzései is bizonyítják, hogy ez igaz. Nem volt, tehát nem is kell. Mindebből az látszik, hogy a zendülő szél is tesz kivételeket s vannak lelkészek és presbiteriumok, kik fölött nyomtalanul zúgott el a nagy lelkiébredés, a vallási renaissance vihára . . .

A *predikáció*. Ez a mi istentiszteletünk közép-

pontja s így legfontosabb szellemi alkotórésze. Ez az ígéretés sok esetben — sajnos — egyetlen alkalom, amikor a lelkész híveivel szellemi közösségre lép s közvetíti Isten ajándékát a szomjazó lelkek számára. Hiszen köztudomású, hogy népünk átlagos kritikájában az ígéretés mikéntjétől függ a jó, vagy rossz pap fogalma s így a templomlátogatás buzgalma a lelkész templomi szolgálatának vonzó erejétől is függ.

Minden lélek éhes az élet kenyerére s igen sok pap csak szalmát ad híveinek. Vannak lelkészek, kiknek szombat délután minden idejüket leköti a komoly előkészület s vannak, kik büszkén hirdetik, hogy nekik vasárnap reggel elég egy negyedórai „elmélkedés”. Nekik elég, de a híveknek nem elég, mert rendszeren szendergő felálomban szokták hallgatni, hogyan zúg a gép . . . s hogyan zörög a szalma.

Mások a maguk szalmája helyett a mások gabonáját adják a legtökéletesebb rendszertelenséggel. Az a kérdés: megnyerte-e az a nyomtatott prédikáció a lelkész tetszését? Ha igen, akkor mehet. Így követi egymást orthodox, liberális, evangelizáló beszéd a legszerencsétlenebb módon.

Sokan úgy gondolják, hogy a predikálás nem egyéb, mint tananyag feldolgozás, amit évről-évre meg kell ismételni. Minden adventkor úgy beszélnek híveikhez, mintha azok még sohasem várták volna a Jézust. Ismertem egy papot — ma már nincs palástja — ki egész működése alatt egy újvi beszédet ismételt, illetve lesett ki a könyvből s hívei előre tudták a bevezetést: boldog újévet kívánok! Lelkésztársaim könyvei között érdeklődéssel szoktam lapozgatni s bizony nem egyszer akadt kezemben olyan prédikáció-gyűjtemény, ahol egyik-másik beszéd után ilyen dátumokat találtam: 1924 aug 10, 1925 jul. 30, 1926 febr. 7, nov. 20. Vajjon ilyen gyors ismétlésekre volt-e elkészülve az a gyülekezet az új pap választásának elszánt küzdelmeiben? . . .

Templomaink néptelensége itt-ott már szinte csöndnek nevezhető. Szálljunk magunkba, míg nem késő s kérdezzék meg: mit tettünk a célból, hogy istentiszteletünk változatosabb, értékesebb és vonzóbb legyen? Ne panaszkodjunk addig másokra, míg lesznek papok, kik a gyülekezettel együtt megunták önmaguk ismétlését, míg lesznek lelkészek, kik a templomozásban csak kénytelen-keletlen funkciót látnak s ne csodálkozzunk a néptelenségen, míg lesznek lekipásztorok, kik a beköszöntő beszédben elmondották, hogy „az én életem sem drága”, de a beiktatás mámoros reggelén már hiába költögette őket a harangozó, hogy a nép később nem ér rá templomba jönni. Azóta hiába hívogat s hiába kondul a harang . . .

De már bucsuzni sines időnk. Csak annyit, hogy legközelebb a templomi éneklésről, a másik legfontosabb szellemi alkatrésztől fogunk szólni. Meglátjuk, hogy ez a kérdés egy egész jegyzetet megérdemel.

Tiszasszalka.

Kelemen Gyula,
e. m. belm. előadó

Különfélék

A felekezeti béke szükségességéről szavalnak mindenfelé és néha válogatott kiméretlen mondatokkal ítélik el az olyan nyilatkozatot, mely a felekezeti békét érinteni látszik. Amellett azonban egyre-másra történnek a felekezeti érzékenységet bántó eljárások. — Most a gödöllői cserkész- és levente-ünnepélyen történtek miatt van panasz. Nem tudjuk, mi történt ott s a tényállás pontos ismerete nélkül nem akarunk a dologhoz szólni. De vaklárma mégsem lehet, hiszen a pesti egyházmegye közgyűlését is foglalkoztatta az eset. Persze itt is mindjárt ott a tanács: *óvjuk a felekezeti békét!* Az egyszeri asszony is, mikor az édes fia folyvást ütögette a másikat, emez meg minden csipés-rugás után odaszólt: hagyj már békét, ne bántsd, — nem a verekedőt fenyegette meg, hanem a másokra kiabált reá: Nem hallgatsz el, mit mondanak a szomszédok, hogy folyvást veszekeszték. Csak hogy ez az asszony annak a fiúnak — mostohaanyja volt.

Lelkészválasztás. A tiszakürti református gyülekezet Tálos Áron lukai lelkészt választotta lelkipásztorául. Isten áldása legyen a gyülekezeten és a pásztoron egyaránt.

Theologiai magántanári vizsgálat tartott szeptember 22-én a sárospataki theologiai akadémián. Vizsgálatot tett ifj. Szabó Aladár gödöllői lelkész az egyháztörténelmi szakasportból dicséretes képesítéssel.

Vallásos ünnepség volt Debrecenben szeptember 25-én, az Árpád-téri és ispotályi református templomokban. — Az Árpád-téren imádkozott Magyar Bertalan segédlelkész, prédikált Kolozsváry Kiss László lelkész, énekelt Nagygyörgy Sándor theologus, Thuróczy László theologus orgonakísérete mellett, szavalt Szecsei Rózsika és Kulcsár Ferenc theologus, Füleki Kovács Mihály kántor pedig orgonaszólt adott elő. — Az Ispotály-templomban imádkozott Nagy István belmissziói lelkész, prédikált Molnár F. lelkész, előadást tartott Nagy S. s. lelkész, szavalt Gergely I. tanítónő, énekelt Timáry M. Mind a két templomban az ősz folyamán sorozatos vallásos ünnepségek fognak tartatni.

A Kék Kereszt Egyesület fennállásának 50 éves jubileuma szept. 16—19. napjain, ment végbe Genfben. Kék Kereszt Egyletek vannak ma már nemcsak Európában és Amerikában, hanem Afrikában és Óceániában is. A szövetség 10 nemzeti egyesületet soroz tagjai közé, 1769 fiókegylettel, 70,000 tényleges és 20,000 pártoló taggal. Magában Svájcban 34,900 egyesületi tag van, akik közül 6760 volt iszákos.

A ládházi egyház dicséretes áldozatkészéssel hősei emlékére szép sugártornyot emelt templomához, melynek csak haranglábja volt s a torony bejáratánál helyezte el a hősök névsorát, ugyanekkor volt a hadviseltek zászlójának a megáldása is. Az ünnepi beszédeket Farkas Imre esperes, Enyedy Andor, dr. Hegyaljai Kiss Géza, Gombos Imre lelkészek mondták. — A kitűnően rendezett

ünnepség kedves emléke marad a példásan jó igyekezetű gyülekezetnek és a környékről egybesereglett közönségnek.

A felsőborsodi egyházmegye szeptember hó 29-én tartja őszi közgyűlését Miskolcon.

Magyar misszionáriusnő ünnepélyes felavatása. Molnár Mária a győri református egyház volt diakonisszája augusztus 14-én az európai keresztény szövetségi konferencia alkalmával tartott kálvin-téri ünnepélyes istentisztelet után nyerte hivatalos felavatását és kiküldetését. Az igen nagy számban visszamaradt gyülekezet és nagyszámú külföldi résztvevők előtt Nyáry Pál, Podmaniczky Pál br. és Kühn Ede, a Liebenzelli Missziói felügyelő lelkésze tartottak rövid beszédeket, utána dr. Ravasz László püspök mondott kézfeltétellel imát és áldást. Az ünnepélyt követő napon Molnár Mária Tübingenbe, a tropusi orvosi intézetbe utazott hasznos ismeretek elsajátítása végett, szeptember 19-én Toulonban hajóra száll és Ausztrálián keresztül Mánus szigetére utazik. Utiköltségéhez és felszereléséhez a Magyar Misszió Szövetségnek még 2000 pengőre van legsürgősebben szüksége. Ki az a 100 ember, aki 10—10 pengőt és az az 1000 ember, aki 1—1 pengőt gyűjt, vagy adományoz erre a célra? Az összegek a Magyar Ev. Ker. Szövetség pénztárába, VIII., Gyulai Pál-utca 9. küldendők. Mit tettél eddig a külmisszióért?

Templomszentelés Körösszegapátiban. Alig mult két esztendeje annak, hogy a körösszegapáti református egyházközség tagjai 70 millió korona értékben két szép harangot állítottak be templomuk tornyába, a folyó évben a hívek áldozatkészége megint körülbelül ugyanolyan értékben (5600 P) megújította az imádság hazát. Nemcsak a templomot javíttatta meg pedig a presbiterium, hanem a toronyban új órát is rendelt és a harangállványokat is kicserélte. A 340 adót fizető egyháztag — kik közül 128 teljesen földnélküli — eme cselekedetével hitének erejét mutatta meg, mely egyházépítő munkában természetesen nem csekély része van az egyház lelkészének és tevékeny munkatársainak: a presbitereknek. A megújított szép templomot ünnepélyes istentisztelet keretében szeptember 18-án adta át a lelkész a gyülekezetnek és magasztos rendeltetésének.

A ceglédi református egyház 400 éves jubileumi ünnepsége szept. 24—25. napjain ment végbe. 24-én este a ceglédi református nőegylet emlékestélyt rendezett, amelyen az ünnepi beszédet Hegedüs Lóránt tartotta. Vasárnap d. e. 3 órakor az istentiszteleten prédikált dr. Ravasz László püspök. Az istentisztelet után a református és ág. evangélikus egyház diszközgyűlést tartott, amelyet Takács József ceglédi református lelkész nyitott meg. A diszközgyűlésen ünnepi beszédet Raffay Sándor evangélikus püspök mondott. Délben bankett volt. Délután pedig vallásos ünnepély.

Az Alsószabolcs-hajduvidéki református egyházmegye október hó 3—4. napján tartja gyűlését Debrecenben.

Templomszentelési ünnepet tartott szeptember 18-án a piskolti református egyház, mely alka-

lommal imádkozott Sulyok István püspök, prédikált Csernák Béla egyházkerületi főjegyző.

A nagyvárad róm. kath. püspök ég palotája eladó, mert a pápa a várad és szatmári püspökségeket úgy egyesítette az oláh állammal való konkordátumában, hogy a két egyházmegyének ezentúl csak egy püspöke lesz.

Vallástanári vizsga volt Pápán, szeptember 20—21-én, dr. Antal Géza püspök elnöklésével. Az Egyetemes Konventet B. Pap István budapesti theologiai tanár képviselte. A vizsgálatra egy jelölt jelentkezett, Pap Gyula hodméri lelkész, akit a bizottság képesítettnek jelentett ki.

Alistálon a hívek áldozatkészségéből kitartozták a református templomot, amelynek csillagját is újra aranyozták. A felavatási ünnepélyen megjelent Balogh Elemér pozsonyi református püspök is.

Ötvenmillió ember él Amerikában úgy, hogy nem tartozik semmiféle egyházhoz és nincs hitvallása. Hollandiában az ilyeneket „Hild“-nek, vadnak nevezi a népnelv. A keresztyénségnek miszsiójának kell lenni nemcsak az igazi vadak között.

Tanítóválasztás. Miskolcon Csiky Béla, az egyház 37 évig szolgált igazgató-tanítója nyugalomba vonult, helyére a presbiterium 15 pályázó közül Barna Aladár zádorfalvai tanítót választotta meg.

A békésbányai egyházmegyei tanítóegylet jubiláris közgyűlése Gyulán. Külön számolunk be a jubiláris közgyűlésről, melyet a békésbányai tanítóegylet Gyulán tartott szept. 12-én 25 éves fennállása emlékeztetére. A gyűlést megelőző istentiszteleten Gönczy Béla vésztői lelkész és egyházmegyei tanácsbíró hirdette az ígét. A közgyűlésen Imre József igazgató és Kiss Károly titkár vitték a vezető szerepet, kik körültekintő gondossággal vezetik az egyletet. Imre József elnöki megnyitójában emelkedett hangon emlékezett meg az egylet szerepéről, míg Kiss Károly a titkári jelentésében életre való eszméket pendített meg. A közgyűlés ünnepi részének fénypontja volt a dísztag választás, amivel ez alkalommal Harsányi Pál esperest tüntették ki a jelenlevők lelkes együttérzésével. Különös figyelmet keltett az esperes válasza, amiben a kitüntető figyelmet megköszönte és az oklevelet átvette. A közgyűlés második részét előadások töltötték ki. Az első előadást dr. Pallmann Péter lelkész tanügyi bizottsági elnök tartotta a tanítónak a belmisszióban való munkájáról, különösen a vasárnapi iskolai munkában való közreműködést helyezve előtérbe, mint amely munkának áldó hatását először is — a tanító a maga lelkész érzi. Kovács Ernő igazgató (Hódmezővásárhelyről) az új állami tántervről tartott szakszerű előadást, melyet nagyon termékeny vita követte. Szeghalmi Gyula igazgató (Szeghalom) a tanulmányi kirándulásokról adott elő és hosszú gyakorlatok tapasztalatának eredményével számolt be, mint a legjobb szemléltető eszközök egyikével. Külön szervez kiránduló társaságot tanítókból, akik aztán maguk szerveznek kirándulást tanulókkal. A gyűlést követő közében Harsányi esperes a pohárköszöntők

átlagán messze túlmenőleg a Kormányzó úrra emelte poharát. Meleg ünneplésben részesítették az egylet két jelenlevő alapító tagját, C-ászár Péter és Czirbus István ny. igazgatókat. Ugyancsak lelkes szavakkal köszönték meg a gyulai egyháznak vendég szeretetét és a tanítóság iránti szives figyelmét. Szétszólt a 81 különböző helyről jött tanító az új munkára egy boldog nap emlékeivel szívében.

Vallásos estély Gyulán. Tulajdonképpen evangélicizációs nagy estély volt, amit a Bethlen szövetség gyulai fiókja rendezett szeptember 11-én este. Az estélynek alkalmosságát adott, hogy a békésbányai református egyházmegyei tanítóegylet 25 éves fordulójára alkalmával díszközgyűlést Gyulán tartotta. Az estély a tanítói hivatás jegyében folyt le. Már az azt megelőző templomi istentiszteleten Harsányi Pál esperes hatalmas erővel és elragadó, gyújtó hévvel emelte ki a hitfelekezeti tanító hivatását, mint amely a hazánk és Istennek szolgálatában megbecsülhetetlen értéket jelent. Az estélynek gazdag műsora volt. A megnyitó beszédet dr. Pollmann Péter lelkész végezte. Az ünnepi beszédet Harsányi Pál esperes végezte, bibliai alapon építve fel az előadást remek beállítással és óriási sikerrel. Szeghalmi Gyula igazgató (Szeghalomról) igen értékes és tanulságos, szemléltetéssel kísért előadást tartott az őskori ember szellemi és vallási életéről. Igen szépen egészítette ki az estély szellemi részét a művészi oldal is. Szavaltatban Hovanyecz né Györfly Ilona (Hódmezővásárhelyről) alkotott remekművet, míg férje Hovanyecz Ferenc víg szavallattal tartotta derűs hangulatban a közönséget. A vallásos és hazafias énekülésben női és férfi szóló tette az estélyt felejthetlenné. Seresné Brizterszky Aranka (Sarkadról) volt opera-énekesnő tiszta csengésű és behízelt énekével nagy tapsvihart keltett és könnyekre fakasztotta a közönséget, míg Bognár Rezső kántor (Hódmezővásárhelyről) óriási bámulatba ejtette a közönséget. Szakértők bírálata szerint ilyen hanganyag, könnyed és tökéletességig fokozott énekéssel alig-alig dicsekedhetik valaki is ami esonka hazánkban. Nem csoda, ha a közörség lelkesedése tomboló volt. Ugyancsak gyönyörűt nyújtott a gyulai református énekhar mindkét ága, a vegyes és férfikar Kertész Lajos tanító szakszerű vezetése mellett. A tanítóság részéről Dobó Sándor, az orsz. református tan. egylet elnöke lelkes szavakkal köszönte meg az ünneplést és kitüntetést, amiben részesítette a Bethlen szövetség gyulai fiókja a tanítói kart.

A hittanórák hallgatása Németországban nem kötelező azon gyermekekre nézve, akiknek szüleik bejelentik, hogy gyermekeiket nem kívánják vallásoktatásban részesíteni. Majd a jövő bűnözési statisztikája fogja megmutatni a vallásórák elhanyagolását.

Új rádiópalotát építenek Budapesten, ahol el fogják helyezni az előadó termeket és minden rádióval kapcsolatos hivatalt.

A szatmári református főgimnázium igazgatója Bakesy Gergely tisztéről lemondva, helyébe az igazgatótanács dr. Hantz Jenőt választotta meg.

„**Protestáns pápaság**“ kacsáját röpitette föl néhány hónappal ezelőtt egy-két túlságosan „jól-értésült“ külföldi egyházi lap. Mi annak idején is fejcsóválva és hitetlenkedve olvastuk, hogy svéd, anglikán és német protestáns körökben felmerült volna egy, Jeruzsálem székhellyel fölállítandó protestáns világérsekség vagy primásság — tehát magyarul: pápaság — terve, amelynek az lenne a hivatása, hogy látható kifejezést adjon a protestáns világ-egységnek s amelyre már az alkalmas ember is ki volna állítólá szemelve Söderblom Náthánnak, a kitünő upsalai lutheránus érseknek, Svédország primásának és a keresztyén egység mai legnagyobb előharcosának a személyében! Örömmünkre szolgál most hírül adni, hogy Söderblom közelebről két újságnyilatkozatban is kategorikusan megeáfolta azt a híresztelést és szigorú kijelentést tett annak meggondolatlan terjesztőiről. Amire ezek a legnagyobb mértékben rá is szolgáltak. **ri.**

A nagyszalontai egyházmegyében az avadi kántori állásra Hirsch József gyoroki kántortanítót választotta meg a presbitérium, a pankotai egyház kántortanítóját Baký Magdolnát a kisperegi egyház választván meg tanítónőnek, helyette a pankotai presbitérium Karikó Jenőt hívta meg egyhangulag.

A temesmegyei Végvár községben hét tanerős iskolát tart fenn, mintegy kétezer magyar lélek. Néhány éve a temesvári tanfelügyelőség állami román nyelvű iskolát létesített a községben. Ennek négy román tanítványa van, akiket a temesvári árvaházból rendeltek ki falura. Az iskola eddig megfelelő bérházban volt elhelyezve. Most a tanfelügyelőség felhívására a község kötelező záros határidőn belül tanítói lakással ellátott állami iskola-épületet emelni a négy román tanulóknak. A községben egyetlen román sem lakik.

A székelyudvarhelyi református főgimnázium működését az erdélyi református egyházkerület közgyűlése felfüggesztette s helyébe az eddig Nagyenyeden működött református tanítónőképzőt helyezte. A nőképző egyetlen ilyen református intézmény az egész Románia területén.

A hollandi reformátusok buzgólkodása révén, Utrechtben ezután négy ösztöndíjon tanulhatnak magyar református theológusok.

Németországban évente 25 milliárd cigarettát gyártanak és ebből a német nők 20 %-ot, azaz 5 milliárd cigarettát szívnak el évente. Ez a megállapítás nagy feltűnést keltett és fokozott munkára serkentette a német nikotinellenes ligát.

A belmissziói útmutató az 1927—28 munká-évre Forgács Gyula szerkesztésében elhagyta a sajtót. A könyv magában foglalja a) az Egyetemes Konventi Belmissziói Bizottság szabályzatát, ügyrendjét és programját, b) a Belmissziói Internacionális Szövetségnek határozatát, c) a belmissziói munkaprogramot az 1927—28-ik évre, majd útmutatót nyújt ennek végrehajtásához, d) a vasárnapi iskolai tanítás módszer- és tananyagát dr. Nagy Sándor összeállításában, e) a

Ref. Keresztyén Ifjúsági Egyesületek szervezését és 1927—28. évi munkaprogramját Töltéssy Zoltántól, f) útmutató bibliai elmélkedések tartására Forgács Gyula, Szabó Zoltán és Nagy Sándor Béla tollából, g) felolvasásokat dr. Ravasz Lászlótól és Forgács Gyulától. Az értekes mű 10 ív terjedelemben jelent meg csinos kiállításban, félfamentes papíron. Az ára 4 pengő; a Bethlen könyvkereskedésben megrendelhető, Budapest, IX. Kálvin-tér 8.

Református zeneközlöny. A Magyar Énekevezérek Egyesülete a közeljövőben egy, a magyar református egyházi zene ápolását, fejlesztését célzó zene lapot indít. A szerkesztésével Hodossy Béla nyug. sárospataki tképző int. igazgatót bízta meg, kinek egyénisége és tudása biztos garancia, hogy a lap hivatásának megfelel. Az egyházi zenét művelők és az egyházi zene iránt érdeklődők körében bizonyára őszinte örömet kelt a vállalkozás, mely egy hiányt van hivatva pótolni. Szégyenkezve kell ugyanis bevallanunk, hogy egyetlen egyházi zenelapunk sincsen. Hisszük, hogy az egyházak is méltó módon felkarolják a vállalkozást és legalább egy-egy példány megrendelésével az anyagi sikert is előmozdítják.

Az alkoholizmus hódítása. Hazánkban 1925—26-ban 66,000 hektoliter pálinka fogyott el. 1926—27-ben 103,000 hl. — Fejenként az átlag tavaly 8 deci, az idén 1:3 liter. Igazán ideje van a korlátozó rendeleteknek.

Az ausztriai methodista egyház elhatározta, hogy az olyanoktól, akik alkoholos italok gyártásából, forgalombahozatalából húznak jövedelmet, nem fogad el többé támogatást.

Hirdetési díjak kimutatása.

1. számban: Nagyszekeres egyház tanítói állásra pályázat meghosszabbítás, 2 P 40 f.

3. számban: Biharnagybajom egyház tanítói állás, 5 P 20 f.; Sáránd egyház tanítói állás, 20 P 60 f.; Sarkadkeresztúr egyház kántortanítói állás, 11 P.

4. számban: Berekböszörmény egyház tanítói állás, 17 P 60 f.; Demeeser egyház tanítói állás, 6 P.

5. számban: Darvas egyház kántortanítói állás, 14 P 50 f.; Kisnamény egyház lelkészi állás, 12 P 60 f.

8. számban: Debrecen egyház tanítói állás, 12 P 50 f.

9. számban: Bessenyöd egyház tanítói állás, 10 P 20 f.

10. számban: Rozsály egyház kántortanítói állás, 5 P.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenet.

K. P., T.-réd. Bizony, hogy támad Názáretből jó. De helyszüke miatt csak később hozhatjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Takarékpénztári csekk számla 43,916.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

Pályázat.

A karcagi református egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő XXVII. sz. tanítói állásra. Kötelesség: a kijelölt osztály tanítása, egy vasárnapi iskola vezetése, belmissziói munkákban való segédkezés. Javadalma: az egyháztól: a mindenkori tanítói kezdőfizetés 30%-a, törvényes lakbér: az államtól: a törvény szerinti fizetés kiegészítés.

A minden szükséges melléklettel felszerelt pályázati kérvények e hirdetésnek a Néptanítók Lapjában való megjelenését követő 10 nap alatt Szombathy István iskolaszéki elnök címére küldendők.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

A kenderesi ref. Egyház pályázatot hirdet a IV. számú tanítói állásra. Javadalom: 10%-os készpénz fizetés mellett a törvényszerű államsegély és lakbér. Kötelesség: az iskolaszék által reábizott osztályok tanítása, belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő: október hó 12. Állás azonnal elfoglalandó. **Iskolaszék.**

Az abádi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett IV. tanítói állásra. Az állás javadalma törvényes fizetés és lakbér, továbbá 5 katasztrális hold föld-reform föld, melynek annuitását és minden terhét javadalmas tartozik fizetni. Kötelessége a presbiterium által reábizott osztályok vezetése, kántor helyettesítése, belmissziói munkában segédkezés. Orgona próbára megjelenés saját költségen kívánatos. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő: 1927. október hó 5.

Abádszalók, 1927. szeptember hó 25.

Szappanos Károly,
lelkész, isk. sz. elnök.

Pályázat

A fülesdi (up. Kölese, Szatmár m.) ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Javadalom: 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel, kert; 13 kath. hold 1200 öl szántó és rét föld tagban; 25 köből búza (3200 liter) 160 kg. tengeri; jelenleg 2 és 1/2 öl kemény hasáb fa, mely az adósegély valorizálása szerint

5 ölíg emelkedik. Stóla. államsegély, értékegység 49. Kötelessége: I—VI. vegyesosztályok és ált. ismétlősök tanítása, kántori teendők végzése; énekkar vezetés; belmissziói munkában segédkezés; lelkész akadályoztatásakor helyettesítés, kanonikus órákon prédikálás, vasárnapi iskola vezetésében segédkezés, külön díjazásért levante oktatás. Pályázati kérvények kelően felszerelve október 15-ig adandók be a lelkészi kivatalba. Választás október 16-án. Az állás azonnal elfoglalandó.

Református Iskolaszék.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerőbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőgyesületek, presbiteriumok hasonló ajándékrendeléseit.

Igen tisztelt Szántó úr!

Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10-én adtuk át nagytsz. Szécsy István szeretett lelkészünknek, csodálatraméltó volt az elragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdekl. gyülekezeti tagok gyönyörködtek benne. Tolmácsolom is gratulációkat, — amely alkalommal üdvözöljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szeretett lelkészünk megajándékozta-ára oly szép, izlées és finom munkával ellátott palástot küldött.

Mégegyszer szívből üdvözöljük és gratulálunk.

Mikepércs, 1927. jul. 13.

A presbiterium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLÍ JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: éjjel 66. sz.

Telefon: nappal 322.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

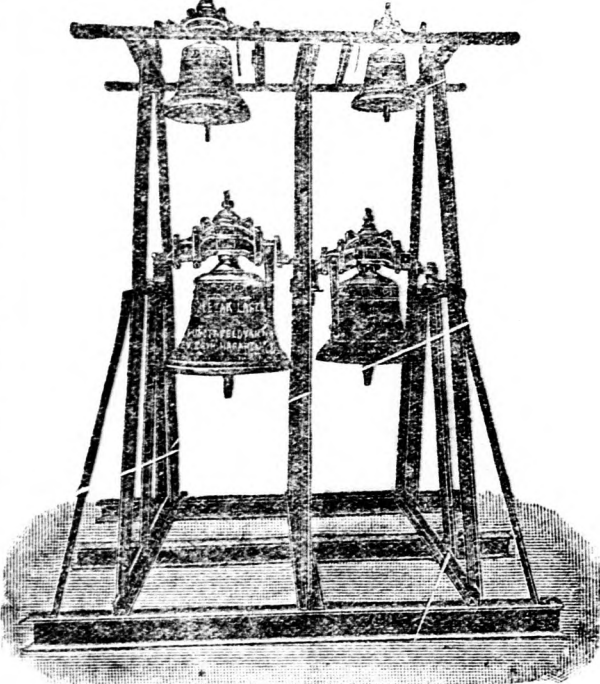

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1916. évi debreceni iparkiadáson díszoklevéllel, a budapesti orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevéllel kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntetve.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.

*
A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

„Méliusz” könyv-, zenemű-, papir- és írószerkereskedés

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának, könyvkiadóhivatalának, könyvkötészetének, vonalozóintézetének stb. városi irodája

Debrecen, Ferenc József-út 26.
TELEFON: 2-70. SZÁM.

Könyv-osztálya

szállít bárhol hirdetett könyvet, tan-
könyvet, folyóiratot, zeneművet, tér-
képet, iskolai szemléltető képet stb.

*Levélbeni megkeresésre kimerítően
válaszol és ajánlással szolgál.*

Papir- és írószer-osztálya

nagy raktárt tart a bel- és külföldi
gyárak készítményeiből. Saját készít-
ményei a füzetek és rajztömbök. Sza-
badalmazott kétszínű vonalzott elemi
füzetei, piros-kék vonalzással, melyek
megkönnyítik a kis gyermeknek a
vonalrendszerben való tájékozódást.

**Eltörhetetlen „EMATA”
valamint palatáblák, rajz-
táblák, szivacsok, kréták,
festékek, írónok, írotollak,
tenták, körzők, iskolai fel-
szerelések, padba való ten-
tatartók, tolitartók, könyv-
szijjak, színes írónok, ra-
dirok, rajzszegek stb. stb.**